

RDEČI PRAPOR

Izhaja v Ljubljani vsak torek, četrtek in soboto.

Naročnina za avstro-ogrsko kraje za celo leto 14 K, za pol leta 7 K; za četrt leta 3.50 K, mesečno 1.20 K, za Nemčijo za pol leta 7.90, za 3-trt leta 4 K; za Ameriko za pol leta 9.50 K za četrt leta 4.80 K

Posamezna številka 10 v.

Reklamacije so poštnine proste. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Inserati: Enostopna petit-vrstica (širina 88 mm) za enkrat 20 vin., večkrat po dogovoru.

Glasilno jugoslovanske socialne demokracije.

92. številka.

V Ljubljani, v četrtek, dne 2. septembra 1909.

Leto XII.

Delavskemu ljudstvu na Goriškem!

Deželni zbor je razpuščen! Zakaj? Zato, ker se tri ali štiri osebe, izvoljene spomladi leta 1908, niso mogle zjediniti, kdo bo deželni odbornik, kdo bo skozi 6 let vlekel po 4000 K in se solnčil v sijaju in vplivu deželnoobdorniškega mesta, — četudi brez dela in odgovornosti, kakor marsikdo doslej. Poldrugo leto je minilo brez deželnega zbora, ne oziraje se na najnujnejše gospodarske potrebe in gospodarsko krizo v deželi. Minila pa je tudi cela šestletna doba od leta 1902 pa do 1908 brez plodnega dela za ljudstvo. Tudi ko je deželni zbor navidezno posloval, je šlo vse stremljenje vladajočih strank, klerikalno-slovenske in liberalno-italijanske na to, da si utrdita svojo pozicijo. Korist stranke je bila edino geslo in merilo vsakemu poslovanju deželnega zastopstva. Davki so tekom usodepolne šestletne dobe narasli do skrajne mere in z davki deželni dolg, katerega danes dežela komaj zmaguje, tako da tudi ne bo v stanju za bodoče, ako ne dobi pomoči od države, da gospodari naprej in stori kaj koristnega za ljudstvo. Dočim sta delavec in kmetovalec izstradana, je deželno zastopstvo potrošilo za norišnico, ki ni sezidana za deželne potrebe in razmere, skoro 2 milijona, in preskrba za enega umobolnega, ki je znašala nekaj čez 1 K na dan, se odslej skoro počveteri, tako da naraste izdatek čez dosedanje potrebsčine za dobrih 300.000 K na leto. Nakopičilo se je vse polno deželnih uradov brez pravega načrta, potrebe in cilja; zanje se zgradi deželna palača; strošek za vzdrževanje deželnega urada in zastopstva se je skoro podeseteril. Kar se daje gospodarskih podpor, dele se od župana do župana: kdo vé, če po zaslugi in potrebi?! Za velika gospodarska dela, ki edino utegnejo vplivati na premembo gospodarstva v deželi in dvigniti blagostanje, kakor: reguliranje vodovja, zgradbe cestnega omrežja in drugo, se nihče ne zmeni. V deželi je bila in je gospodarska kriza. Vino in najvažnejši deželni pridelki so izgubili ceno, ker manjka vsak regulator trgovine, kmetovalec je pa izroččen izkoriščanju veletrgovine na milost in nemilost. Industrija je v rokah vnanjih kapitalistov, plača domačega delavca je mizerna in delavec se le prezira. Deželna uprava na Goriškem v istini ni nič drugega, nego naprava za višanje in pobiranje davščin in doklad! In teh davščin ne plačuje goriški bogataš! Največji del vseh bremen teži kmečko in delavsko ljudstvo!

Kakor je slovenska klerikalna stranka izkoriščala vsa sredstva, katera ji je dajalo deželno zastopstvo v strankarske svrhe, tako in še bolj brezobzirno je celo šestletno dobo izkoriščala takozvana narodna-napredna stranka, ki pa je v bivstvu le nazadnjaško-liberalna, narodne zavode in naprave.

Vse je služilo svrham peščice ljudi, ki pod pretvezo svobodomiselnosti in narodnosti zlorabljajo lahkoverno ljudstvo, da jim pušča počenjati, kar hočejo. Kmečko ljudstvo, ki je po-

stalo pozorno na brezobzirno in neplodno delo slovenske klerikalne in liberalne stranke, je l. 1907 pričelo samostojno gibanje. No, precej po živahnih nastopih kmečkih agitatorjev se je tudi te sprva zdrave stranke zopet polastila peščica ljudi, ki išče le politične in gospodarske moči za-se in se je v to svrhu združila z laži-liberalno stranko.

In te stranke se potegujejo sedaj za deželnozborska mesta, klerikalna in agrarno-liberalna, njim na čelu osebe, ki so vsikdar pripravljene ustaviti vsako delo v deželnem zboru in izven deželnega zbora, ako to njim samim kaže, in terorizirati vsakega, ki se ne ukloni njih volji. Iste stranke, iste osebe, ki so privedle goriško deželo na rob propada, zopet postavljajo svoje kandidate, zanašajoč se na nepoučenost in lahkovernost goriškega kmečkega in delavskega ljudstva, naj bi jim zopet prepustilo deželno upravo za daljših šest let. Da skrijejo svoje sebične strankarske in osebne težnje, pa izdajajo glas po eni strani: „vse za vero, dom, cesarja“, po drugi pa: „vse za narod in svobodo“, in ti ljudje vsi skupaj odzemajo bednemu goriškemu ljudstvu domovino, narodnost, vero in svobodo ter ga ženo iz dežele v Ameriko, v nemške rudnike in v Egipt, da si išče drugod kruha in zaslužka. Kar jih pa ostane doma, stradajo ter v potu svojega obraza izdelujejo in pridelujejo, da s svojim delom in blagom množe laškim, nemškim in židovskim kapitalistom bogastvo!

Goriško delavsko ljudstvo! Čemu si pač imelo in imaš deželni zbor, politične stranke in zastopnike?! Tvoja beda raste, tvoji poslanci se pa prepirajo za goli nič ali za osebne pozicije in ugodnosti! Proč s klerikalci in laži-liberalci! Proč z osebnostmi in osebami, Gregorčiči in Gabrščeki!

Delavsko ljudstvo, ako hočeš, da prideš do besede in veljave, ako si hočeš pomagati iz dosedanega zapuščenega položaja, ako hočeš, da samo določaš davščine in samo iščeš izboljšanja gospodarskega položaja, potem je treba najprej, da si izvojuješ splošno in enako volilno pravico, ker se ž njo iznebiš izdajalskih političnih strank in voditeljev, ki so te dovedli v ta brezupni položaj. Dokler ti bode poslanec veleposestnik, veletrgovec in veleindustrialec, ali pa oni, ki so v njih službi in iščejo njih zveze in dobička od njih, toliko časa boš tlačan. Zahtevaj svojih poslancev, zastopnikov delavca na zemlji, delavca v tvornici! Le kadar pojdeti roko v roki delavec in kmet, brez razlike vere in narodnosti v skupni boj proti kapitalizmu in njega stvorom klerikalizmu, liberalizmu, militarizmu in birokratizmu, le takrat najde ljudstvo svojo domovino, svojo narodnost, svojo vero in svobodo.

Za to, delavci in kmetovalci goriške dežele, glasujte dne 26. septembra 1909 za kandidate delavske stranke:

Josip Marica

kamnosek, Nabrežina.

Dr. Henrik Tuma

odvetnik, Gorica.

Anton Vrčon

mali posestnik in trgovec v Škriljah-Dobravljeh.

Za politični odbor deželne organizacije jugoslovanske socialno-demokratske stranke na Goriškem:

V Gorici, 29. avgusta 1909.

Dr. Henrik Tuma

Josip Petejan

Zahtevajte
po vseh gostilnah,
kavarnah in
brivnicah

„Rdeči Prapor“

Socialni pregled.

Pozor! Iz Winterthura (Švicarsko) se piše, da je tam stavka zidarjev že 14 tednov. Zadnje tedne je prišlo tjakaj več slovenskih zidarjev, ki seve delajo kot stavkokazi. Naznanjamo zato vsem slovenskem zidarjem, naj nihče ne hodi v Winterthur, dokler ne bo stavka z uspehom končana!

Umetnost in književnost.

Iz Delavske tiskovne družbe v Ljubljani. Te dni je izšel zvezek pripovedi sodruha Etbina Kristana pod naslovom «Francka in drugo» Cena 50 vin. — Izšel je tudi že tretji zvezek «Španske inkvizicije». — Sodrugi! Sezite po lepem čitvu!

Naprodaj

je velika dvonadstropna hiša
z gostilno, pekarijo in
prodajalno

poleg hiše velik vrt, ki se lahko porabi za stavbišče. Hiša leži na jako prometnem prostoru v Ljubljani.

Dalje se prodajajo

večje in manjše hiše z vrtovi
po ugodnih cenah in plačilnih pogojih.

Naprodaj so tudi lepa

posestva na Spod. Štajerskem
kakor tudi

stavbene parcele v Ljubljani
in bližnji okolici.

Pojasnila daje prometna pisarna

Petra Mateliča

Ljubljana, Selenburgova ul. v hotelu pri Mallhu.

BLUZE

v težki svili, volni in drugem modnem blagu, v krasnih modelih, naj-novejša modna krilla, kostume, dežne plašče, otročje oblekice, krstno opravo, prepasnike, vsevrstno perilo in druga oblačila. Naj-finejše otročje kapice, klobučke, plaščke, pariške modroce, nogavice, rokavice, jopice in druge pletenine. — Fino zavratnice, naramnice, ovratnike, srajce in drugo perilo za gospode priporoča največja narodna konfekcija

M. Krištofič-Bučar

Stari trg 28 Ljubljana Stari trg 28

Zunanja naročila se izvršujejo takoj in ceno. Cene radi male režije brez konkurence. 52-48

Pozor!

Pozor!

Toplo se priporoča kavarna

„ILIRIJA“

Ljubljana 31-15

Kolodvorske ulice (3 minute od južnega kolodvora)

!!! Odprta vsak dan celo noč. Posebna soba na razpolago. !!!

Kavarna
„Unione“ v Trstu
ulica Caserma in Torre Blanca
se priporoča.

Za veselice

in druge prireditve korijandoli, šaljive predmete za bazar, lampone, za šaljivo pošto izredno cene in lepe razglednice, serpentine i. t. d. priporoča

Ivan Vrečko

52-22
Ljubljana, Sv. Petra cesta 31.
Trgovina s papirjem.

Modni salon

M. Sedej-Strnad

Ljubljana

13-1
Prešernove ulice št. 3 (v palači «Mestne hranilnice»)

priporoča cenjenim damam svojo bogato zalogo klobukov naj-novejših fason in naj-finejšega okusa.

Katinka Widmayer

trgovina pri „Solnou“ za vodo
Pogačarjev trg

priporoča svojo veliko zalogo 45-30

perila za dame, gospode in otroke. Rokavice, nogavice, kravate, bluže, oblekce, predpasnike, čepice, i. t. d. Vezenje umetnih cvetic. Nagrobne vence s trakovi. Vsa oprava za novorojenčke. Damski slamniki naj-novejše mode. Krasne „peče“ vedno v zalogi. Specialiteta za delavce: **Celuloid-ovratniki, prsa in manšete.**

Nizke cene

35 letni velik uspeh!

52-38

Močan želodec, pravilno prebavo ter odprtje telesa

se doseže, ako se uporablja mnogokrat odlikovano

želodčno tinkturo

lekarna Plooolja

Ljubljana, Dunajska cesta.
Steklenica 20 v. Naročila po povzetju.

Nizke cene! Velika suknena zaloga!

Priporočljiva slovenska trgovina za moško in žensko blago pri 52-48

sv. Cirilu in Metodu

Ljubljana, Singerjeve ulice 1.

Klobuke, oclindro in čepice

v naj-novejših fagonah in v velikih izberah priporoča

Ivan Soklič, Ljubljana

Pod Trančo št. 2. 52-34

Milko Krapeš

urar in trgovec z zlatino, zapriseženi sodnijski cenilec, Ljubljana, Jurčičev trg 3

priporoča svojo bogato zalogo različnih stenskih in žepnih ur, kakor tudi zlatih in srebrnih verižic, uhanov in prstanov. V zalogi imam tudi gramofone in plošče s slovenskimi napevi in godbo. Z ozirom na bližajoče se velikonočne in binkošne praznike, naj nihče ne zamudi te prilike, ker bodem prodajal po znatno nizkih cenah. Malo dobička, veliko prometa! Cenike pošiljam zastoj in poštne prosto! 52-42

Telefon št. 177 52-27

L. Tomažič

zaloga piva
v Spodnji Šiški pri Ljubljani.

Telefon št. 177

Gosp. gostilničarjem in p. n. slavnemu občinstvu priporočam

zagrebško in : češko pivo :

AUSTRO-AMERICANA

Podniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in
zanesljivo potovati naj se obrnejo
na

Simona Hmetec

v Ljubljani Kolodvorske ulice 31
Kavarna priporoča

Dolniška družba združenih pivovaren Žalec in Laški trg v Ljubljani

Telefon št. 168. 52-3

izborna pivo v sodcih in steklenicah.
ZALOGA V SPODNJI ŠIŠKI.